

www.egellife.com • Şubat 2004 • Fiyatı 4.000.000 TL.

Ege Life

İzmir

Denizli

Muğla

Aydın

Parçalanmış hayatlar

Sokak Çocukları

A'dan Z'ye

İzmir Fuarı

Rüzgar adam

Barış Kurdu

Tarihi bir yolculuk

Karia

Dünyanın en iyi kaynak suyu

Bozdoğan Madran

Balık için tek adres

Avşar Restaurant

İzmir yarış pisti

Heyecan dorukta

Ege Life

İzmir Denizli Muğla Aydın

City Info

İZMİR

Alışveriş Merkezleri

Carrefour

6524 sk.6 Şemikler Mh.
Tel:0 232 324 31 90

Carrefour Alışveriş Merkezi

Şemikler Mh. B-17-19
Karşıyaka-İzmir
Tel: 0 232 324 38 16
6026 Sk. 14/2 Bostanlı-İzmir
Tel: 0 232 337 26 86

Kipa Çiğli

Yeni Havaalanı Yolu 40 Çiğli
Tel:0 232 386 55 55

Mavişehir EGS

1040 sk.104 Mavişehir
Tel:0 232 324 45 11

Özdilek

İnciraltı cd.10.sk 67 Balçova
Tel:0 232 278 12 00

Ana Okulu

Gelişim Çocuk Evi

1746 Sk. 17-19 Karşıyaka
Tel:0 232 368 80 34

Koru Ana Okulu

6347 Sk. No:34 Bostanlı
Tel: 0 232 330 77 07

Ayakkabı

Comfort Kundura

Kıbrıs Şehitleri Cad. Kubilay
Dersanesi Altı No: 134
Alsancak İzmir
Tel: 0 232 464 51 40

Bar

Haşmet Bar

Ege Palas Otelı Cumhuriyet Bulvarı
No: 210 Alsancak
Tel: 0 232 463 90 90

Blue Miles

Atatürk Cad. 332/A Alsancak
Tel: 0 232 464 94 28

Windows On The Bay

Gazi Osman Paşa Bulv. İzmir Hilton
No: 17 Alsancak
Tel: 0 232 497 60 60

Wine Plaza

İnkilap Cad. No: 27 Çeşme İzmir
Tel: 0 232 712 09 58

Dante

Yalı Cad. Nikah Sarayı Yanı
Karşıyaka İzmir
Tel: 0 232 323 03 17

Mavi

Cumhuriyet Bulv. No: 206
Alsancak İzmir
Tel: 0 232 463 01 94

Siyah

2017 Sk. 3/A Bostanlı İzmir
Tel: 0 232 330 61 39

Cafe Recis

Şehit Cengiz Topel cd.4/1
Bostanlı-İzmir
Tel:0 232 330 60 65

Karşıyaka Sports

Yalı cd.Karşıyaka Spor Kulübü Altı
Tel:0 232 364 24 15

Coffeeco

Cengiz Topel CD.No:32/B
Bostanlı-İzmir
Tel:0 232 362 80 02
1381 Sk. 5/C Alsancak-İzmir
Tel: 0 232 464 39 96

Cafe

Cafe Biyer

Mustafabey Cad. 3/B
Alsancak-İzmir
Tel: 0 232 464 26 28

Cafe Limon

541 Sk. Bornova-İzmir
Tel: 0 232 388 88 11

Cafe Plaza

Mustafabey Cad. 3 Alsancak-İzmir
Tel: 0 232 422 15 52

Fortuna Cafe

1453 Sk. 14/A Alsancak-İzmir
Tel: 0 232 464 60 37

Kahve Bahane

1428 Sk. (Muzaffer İzgü Sokak)
Kıbrıs Şehitleri Cad. 22
Alsancak-İzmir
Tel: 0 232 421 46 66

Kahveci

1382 (Gül) Sk. 34/1-F
Alsancak-İzmir
Tel: 0 232 421 56 42

Lilian Cafe-Kahve Evi

Yeni Havaalanı Cad.40 Kipa Alışveriş
Merk. Çiğli-İzmir
Tel: 0 232 386 51 15
www.cafelilian.com

Merit Cafe

Carrefour Alışveriş Merkezi
Mavişehir-İzmir
Tel: 0 232 324 11 17

Otantik Cafe

Tülay Aktaş Sevgi Yolu 162 Sk. 38/A
Küçükpark-Bornova-İzmir
Tel: 0 232 339 91 26

Sır Winston Tea House

Mustafabey Cad. 20/C
Alsancak-İzmir
Tel: 0 232 421 88 61

Yukarı Cafe

1453 Sk. Kıbrıs Şehitleri 26
Alsancak-İzmir
Tel: 0 232 421 49 77

Çiçekçi

Bahçem Peyzaj

Altınyunus Kavşağı Halı Saha Yanı
Çeşme-İzmir
Tel: 0 232 723 35 93
Fax: 0 232 723 41 86

Cemre Çiçekçilik ve Organizasyon

1610 Sk. 236 Bayraklı-İzmir
Tel: 0 232 371 96 66

Eylül Çiçekçilik ve Peyzaj

1374 Sk. 8/A Çankaya-İzmir
Tel: 0 232 445 48 27 - 445 89 63

Monjardin

Talatpaşa Bulv. 20/C-D
Alsancak-İzmir
Tel: 0 232 421 46 16 - 421 76 94

Web Üretim Merkezi

E-Bülten & Pazarlama

E-Ticaret

E-İş

İçerik Yönetim Sistemi

Müşteri Kapasitenizi Arttırıcı,
İş Geliştirmeye Yönelik Web Çözümleri

www.netport.com.tr

E-mail: info@netport.com.tr

NETPORT BİLİŞİM HİZMETLERİ

Yazışma Adresi
Kıbrıs Şehitler 1443 Sk. No:32
Kat:4 D:6 Alsancak İZMİR
Tel: 0 232 464 85 88 (pbx)
egeliflife@egeliflife.com

İzmir Bölge - KARŞIYAKA
0 232 369 24 04 (pbx)
izmir@egeliflife.com

Denizli Bölge
0 258 241 35 39 (pbx)
denizli@egeliflife.com

Muğla Bölge
0 533 211 76 00
mugla@egeliflife.com

Ege'nin kurtuluşu - 2

Denizli

Solda Köpekçi Nuri Efe,
Sağda Ahmet Çavuş Efe (Gökdağ)

Milli Mücadele Döneminde Denizli

Osmanlı İmparatorluğu, I.Dünya Savaşı'nın sonunda Mondros Ateşkes Antlaşması hükümlerince kayıtsız şartsız teslim olmuştur.

Mondros Mütarekesi ile işgal hareketleri dört bir yandan başlamış; 15 Mayıs 1919 tarihindeki İzmir'in işgali milli mücadele için bir dönüm noktası olmuştur. Orduların dağılması nedeniyle savunmasız bırakılan Anadolu'yu müdafaa etmek üzere, terhis edilen askeri birliklerin geri kalanlarından, efelerden, vatanseverlerden oluşan bir Kuvayı Milliye direnişi başlatılmıştır.

Yunanlıların Anadolu'da beklemeyeceği bir direnişle karşılaşması İngilizler'in müdahalesine yol açmış ve "Milne hattı" Yunanlılar lehine kabul edilmiştir. İtilaf devletlerinin San Remo'da aldığı kararları Osmanlı Devleti'ne tebliğ ettiği sıralarda, Venizelos Batı Anadolu'da Yunan işgal bölgelerinin genişletilmesi için izin istemiştir. Yunanistan'a daha fazla toprak kazandırmak, milli kuvvetleri yenerek, İtilaf devletlerinin aldığı barış kararlarını zorla kabul ettirmek için Yunanlılar, 23 Haziran 1920'de üstün bir askeri kuvvetle, Umurlu-Köşk Cephesine de yönelerek Menderes nehri boyunca ve Buldan yönünde Denizli'ye doğru ilerlemeye başlamışlardır. 24 Haziran'da Köşk cephesi düşmüş ve Kuvayı Milliye birlikleri geri çekilmek zorunda kalmıştır. Köşk, Sultanhisar, Atça halkı Yunan taarruzu ile Denizli'ye doğru göçe başlamışlardır.

Kuvayı Milliye, Yunan taarruzu karşısında dağınık bir halde Sarayköy'e doğru çekilmiş ve 24/25 Haziran gecesi milli karargâh Sarayköy'de kurulmuştur. 30 Haziran'da Nazilli'yi işgal ederek ilerlemelerine devam eden Yunanlılar, 5 Temmuz'da Buldan'ı işgal etmişlerdir. 2 Temmuz 1920 tarihinde Yunan birliklerinin Sarayköy'e yaklaşımları ile Denizli'de heyecan atılmıştır.

Kuvayı Milliye güçleri Menderes'in güneyinde düşman hattının karşısında 10 kilometrelik bir cephe kurmuştur. 4 Temmuz'da Demirci Mehmet Efe ve Kuvayı Milliye kuvvetleri karagahlarını Sarayköy'den alarak, Denizli'ye beş kilometre mesafede Goncalı Şimendifer İstasyonu'na taşınmışlardır.

Denizli'de milli mücadelenin başlamasında öncülük etmiş olan Müftü Ahmet Hulusi Efendi

(Heyeti Milli Reisi) gelişmeler karşısında, 1 Temmuz 1920 günü Delikli Çınar semtinde tertipleceği bir mitingde halkın heyecanını dindirmeye çalışmış, halkı göç etmemeye, düşmana karşı gönüllü olarak yazılmaya davet eden bir hitabette bulunmuştur. Bu davet karşısında 115 kişi hemen gönüllü olarak yazılmış ve bu gönüllüler "Milli İntikam Bölüğü" adı verilmiştir.

Yunan kuvvetlerinin 2 Temmuz günü Sarayköy önlerine kadar ilerlemesi üzerine, kaza merkezi önce Beylerbeyi köyüne, sonra Babadağ nahiyesine ve daha sonra da Duacılı köyüne taşınmıştır. Denizli halkının çoğu bu sırada Tavas'a, bir kısmı da Acıpayam, Dinar, Burdur, Antalya gibi yerlere göç etmeye başlamışlardır. Halkın maneviyatını yükseltmek için Müftü Ahmet Hulusi Efendi'nin önderliğinde Belediye önünde, Delikli Çınar'da mitingler tertip edilmiş, nutuklar söylenmiştir. Goncalı'da bulunan Demirci Mehmet Efe halkı göç etmemeleri hususunda engel olmaya çalışmıştır.

Denizli'de Mutasarrıf Faik, Askerlik Kalem Reisi Albay Tevfik, 57. Topcu Alay Komutanı Binbaşı Hakkı, Denizli Polis Komiseri Hamdi Beyler, Denizli Türk Ocağı çatısı altında memleket aydınları, yedek subaylar, vatanperver eşraf, milli müdafaa yanında tavır sergilemişlerdir. Bunların karşılarında bulunan Hürriyet ve İtilafçılar direnişten yana olmamışlar, milli mücadele aleyhine olanları da Kuvayı Milliye'ye karşı tahrik etmişlerdir. Yunanlıların girdikleri yerlerde direnişle karşılaşmazsa kimsenin canına ve malına dokunmadıklarını belirterek, koskoca Yunan Ordusunun üç beş eşkiya ile durdurulamayacağını savunmuşlardır.

Müftü Ahmet Hulusi Efendi'nin Demirci Mehmet Efe'ye, Rum erkeklerinden on beş yaşına kadar olan küçükler, ihtiyarlar, sakatlar, müstesna, eli silah tutanların trenle Eğridir'e gönderilmeleri isteği tümen kumandanlığınca da uygun görülmüştür.

5 Temmuz günü Heyet-i Milliye ve hükümet dağılma belirtileri gösterince Belediye Reisi Hacı Tevfik Bey'in daveti üzerine şehirde kalanlardan ve Hristiyanlardan ileri gelenler belediye dairesinde bir toplantı yapmıştır. Bu toplantıda Rum erkeklerin göç ettirilmesi durumunda Yunan Denizli'ye geldiği takdirde, Türklere yapılacak muhtemel işkence senaryoları tartışılmıştır. Şehrin idaresi ve asayiş konusunda münakaşalardan sonra bir heyet oluşturularak, bu heyete "Hicret Etmeyenlerin Hukukunu Müdafaa Cemiyeti" adı verilmiştir.

Hazırlayan
Ercan Haytoğlu

Sağda oturan Demirci Mehmet Efe

1. DÖNEM T.B.M.M. DENİZLİ MİLLETVEKİLLERİ

Hakkı Behiç Bey
(Bayiç)

Hasan Efendi
(Tokcan)

Hüseyin (Mazlum) Efendi
(Bababalım)

Mustafa (Nuri) Bey
(Tavaslıoğlu)

Denizli'de milli mücadelenin başlamasında öncülük etmiş olan Müftü Ahmet Hulusi Efendi (Heyeti Milli Reisi) gelişmeler karşısında, 1 Temmuz 1920 günü Delikli Çınar semtinde tertiplediği bir mitingde halkın heyecanını dindirmeye çalışmış, halkı göç etmemeye, düşmana karşı gönüllü olarak yazılmaya davet eden bir hitabette bulunmuştur.

Aynı gün Goncalı'dan vazifeli olarak gönderilen jandarma yüzbaşı Rıfat ve jandarma teğmeni Fazıl efendiler Denizli'ye gelmişlerdir. Bu kişilerin görevi Albay Mehmet Şefik (Aker) beyden aldıkları Rum erkeklerinin 15 yaşından büyük (ihtiyar, maluller, küçükler müstesna) eli silah tutanlarının (isterlerse ailelerini yanlarına alarak) Eğridir'e nakillerinin sağlanması talimatı yerine getirmek olmuştur.

Rıfat Bey bu durum karşısında Demirci Efe'ye Rumları nakletmek için elinde yeterli kuvvet olmadığından kuvvet gönderilmesini rica eden bir telgraf çekmiştir. Bu istek üzerine Demirci Efe, Sökeli Ali Efe komutasında otuz, kırk kadar zeybeğini Denizli'ye göndermiştir. Durumu sonradan öğrenen Şefik Bey, Dinar'dan getirttiği 12 jandarmayı da teğmen Şevki Efendi komutasında Denizli'ye hareket ettirmiştir.

Bundan sonra Sökeli Ali Efe, Yüzbaşı Rıfat ve Teğmen Fazıl Beylerle Rum erkeklerinin göç ettirilmesi işine başlamıştır. 7 Temmuz 1920 akşamına kadar iki günde Rum erkekleri (isteyenler aileleri ile birlikte) trenlerle Eğridir'e gönderilmiştir. Rum erkeklerinin toplama işi yapılırken Rum, hatta İslam mahallelerinde zeybeklerin bazı uygunsuz davranışları sergiledikleri görülmüştür.

7-8 Temmuz sabaha karşı Albay Tevfik Bey, Demirci Efe'ye telgrafla Sökeli'nin durumunu bildirerek "Zeybekler halkın malına ve ırzına tecavüz ediyorlar, bir olayın çıkacağından endişe ediyorum." demiştir.

Yunanlıların Aydın cephesini dağıtması üzerine Denizli'de Kuvayı Milliye gözden düşmüş, "teslimiyetçi zihniyet" kendisini gizlemekten vazgeçip açık olarak ortaya çıkmıştır. "Hicret Etmeyeceklerin Hukukunu Müdafaa Cemiyeti", Duyun-u Umumiye kasalarındaki paralara el koyup, memurlara ikişer maaş, mal sandığından emeklilere, dullara ve yetimlere ikişer maaş nispetinde para dağıtarak halkı psikolojik olarak kendilerine çekmeye çalışmışlardır.

Bu arada Sökeli Ali Efe ve zeybeklerinin uygunsuz davranışları Demirci Mehmet Efe'ye iletilince, Demirci

Mehmet Efe, Sökeli Ali Efe ile görüşerek hemen Denizli'den Goncalı'ya hareket etmesi emrini vermiştir.

Sökeli Ali Efe, Demirci Efe'den aldığı emir gereği Goncalı'ya dönme hazırlıklarına başlamıştır. 8 Temmuz sabahı müfrezenin hükümette toplanıp gerekli tedbirler alındıktan sonra istasyona gitmek üzere hareket ettiği sırada çatışma meydana gelmiştir.

Denizli'de 8 Temmuz günü öğleden önce bu gelişmeler olurken, Sökeli Ali Efe'nin öldürüldüğünü ve müfrezenin dağıldığını öğrenen Demirci Mehmet Efe büyük bir öfkeye kapılmıştır. Demirci Mehmet Efe arkadaşlarını kurtarmak ve suçluları cezalandırmak amacıyla Denizli'ye gitmek için acele olarak hazırlıklara başlamıştır. Olayın duyulmasından bir saat sonra Demirci Mehmet Efe, yanına Albay Şefik Beyi, zeybeklerini, 175. Alay Subayı Şerafettin, Mülazım-ı Evvel Hüseyin, bir gün önce Dinar'dan gelen jandarma teğmeni Şevki Efendileri ve 12 neferi ile makineli tüfek ve top gibi ağır silahları da alarak üç vagonlu bir trenle Denizli'ye hareket etmiştir. Bu sırada Topçu Binbaşı İsmail Hakkı Bey Goncalı'da kumandan vekili olarak bırakılmıştır.

Demirci Mehmet Efe ile 30-40 zeybeği ve 12 neferi taşıyan tren iki saat sonra Denizli istasyonuna gelmiş, jandarma teğmeni Şevki Efendi, yanındaki neferleri ve birkaç zeybekle Denizli Hükümet konağına gönderilmiştir. Hükümet Konağı'na gönderilenlerden mutasarrıf vekili ile jandarma tabur kumandanının istasyona gönderilmesi istenmiştir. Bu Sökeli Ali Efe ve Kara Mustafa Efelerin cesetleri istasyona getirilmiştir. Cesetlerin yere konulması ile Demirci Efe ve kızanları ağlamaya başlamışlardır, bu manzara karşısında Denizli ve Denizliler'den bunun öcünün korkunç şekilde alınacağını açıklayan şeyler söylemişlerdir. Demirci Mehmet Efe ve etrafının geldikleri trenle Goncalı'ya gönderilmişlerdir. Demirci Mehmet Efe tarafından Goncalı'da ve Sarayköy'deki zeybeklerin derhal Denizli'ye gönderilmesi emri verilmiştir.

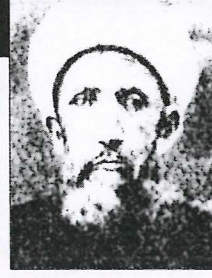
1. DÖNEM T.B.M.M. DENİZLİ MİLLETVEKİLLERİ

Necip Bey
(Buldanlıoğlu)

Yusuf Bey
(Başkaya)

Müftü Ahmet
Hulisi Efendi

Hasan Hilmi Efendi
(Tokcan)

Denizli'yi yakılmaktan kurtaran, öldürme olaylarının durdurulmasını sağlayan Sarayköy'lü Şeyh Tahir Efendi olmuştur. Şeyh Tahir efendinin bulduğu çözüm ile Denizli'nin yakılmasından Demirci'nin vazgeçmesi sağlanmış, gaz tenekeleri Denizli'nin büyük mezarlığına nakil olunarak, yaş, kuru otlar ne varsa ateşe verilmiş ve böylelikle efenin yemini yerine getirilmiş, kendisi vebalden kurtarılmıştır.

Bu sırada Albay Mehmet Şefik bey, Denizli Mutasarrıf vekili ile jandarma Tabur komutanı Hamdi Bey'i çağırmasına rağmen, Kalem Reisi Tevfik Bey tabur komutanı Hamdi Bey ile istasyona gelmiştir. Demirciyi karşılamaya gelen Tevfik Bey'i orada bulunan bir zeybeğin göstererek "İsteseydi engelleyebilirdi" demesi üzerine, Demirci, Tevfik Bey'i orada vurmuştur. Demirci intikam hırsı ile dolu, Denizli'yi tamamen yakacağını, topa tutacağını söylemiştir. Albay Mehmet Şefik beyin kendisini teskin edici sözleri, "bütün halk suçlu değildir" tarzındaki ikazları Demirci üzerine sonuç vermemiştir.

9 Temmuz 1920 günü cephedeki zeybek süvariler takım takım şehre girmiş, Goncalı'dan getirilen bölük ve top mevzilerine koyulmuştur. Artık yeni icraata girişmek ve şehri yakmak için engel kalmamıştır. Albay Şefik Bey'i tatmin için güya ifadeleri alınacaktır. Ancak ifadeleri bile alınmadan bu insanlar talihsiz bir şekilde o bahçede boğazlanmıştır.

9 Temmuz günü öğleye kadar tevkif edilen erkeklerden ve şehrin ileri gelen zengin ve eşrafından 60 kadarı bu avluda Demirci Mehmet Efe'nin emriyle bıçaklanarak veya boğazlanarak öldürülmüşlerdir. Albay Mehmet Şefik (Aker) Bey'e göre 9 Temmuzda "60 kusur" kişi telef olmuş, 16 zeybek ölmüştür.

Denizli'yi yakılmaktan kurtaran, öldürme olaylarının durdurulmasını sağlayan Sarayköy'lü Şeyh Tahir Efendi olmuştur. Şeyh Tahir efendinin bulduğu çözüm ile Denizli'nin yakılmasından Demirci'nin vazgeçmesi sağlanmış, gaz tenekeleri Denizli'nin büyük mezarlığına nakil olunarak, yaş, kuru otlar ne varsa ateşe verilmiş ve böylelikle efenin yemini yerine getirilmiş, kendisi vebalden kurtarılmıştır.

Demirci Mehmet Efe, Denizli'de şahsi bir yönetim kurmuş, idari alanda da bir takım değişiklikler yapmıştır. 12 Temmuz'da Isparta'ya giden Demirci Mehmet Efe ve Albay Mehmet Şefik Bey 14 Temmuz günü tekrar Denizli'ye dönerek, Denizli'de karargahlarını kurmuşlar

ve burada 15 gün kadar kalmışlardır. Bu arada efelerin zulmü kısmen unutulmuş, şehirde hayat yeniden normale dönmüştür. Askerlik Şubesi Başkanı Vekili Binbaşı Nüzhet Bey, 12 Temmuz'da 12. Kolordu Komutanlığı'na bir şifre göndererek, 8 Temmuz perşembe günü saat 01.00'de Albay Tevfik Bey'in Demirci Efe tarafından şehit edildiğini haber vermiştir. Fahrettin Bey de aynı gün Müdafai Milliye Vekaletine, Denizli'den aldığı şifreyi aynen göndermiştir.

15 Temmuz günü, Demirci tarafından Aydın Sulh Hakimi Sındırgalı Süreyya Bey'e gönderilen beyannamede, isimleri belirtilen 9 kişi suçlu görülerek, bunlar haricindeki bütün halkın affedildiği ilan edilmiştir.

Bu olay, TBMM'nin kurulmasından yaklaşık 3 ay sonra ortaya çıkmıştır. TBMM otoritesini tam olarak sağlayamadığı gibi iç ayaklanmalarla da uğraşmak zorunda kaldığı bir dönemde bu olayın gerçekleşmesi Demirci Mehmet Efe'nin cezalandırılmasını engellemiştir.

Bu sırada cepheye bir değişiklik yaşanmış Demirci Mehmet Efe'nin Denizli Olayı'ndan sonra, 57. Tümen komutanı M.Şefik Aker görevinden alınmış yerine Yarbey Nazmi bey TBMM Hükümeti tarafından atanmıştır. Yarbey Nazmi Bey, Denizli'de asayişli sağlayarak duruma hakim olmuşlardır.

Demirci Mehmet Efe'nin tenkili ile emrindeki kuvvetler ve Tavas Bölüğü, Acıpayam atlıları düzenli orduya dahil edildiler. Aralık 1920'den itibaren Doğanlı, Cindere ve Dereköy geçitlerini tutmakta olan Buldan ve Çivril gönüllüleri ile Çal Müfrezesi, Menderes Grup Komutanı Nazmi Bey'in 37. Alayı içerisine alınmıştır.

Bundan sonra milli mücadele faaliyetleri TBMM tarafından kontrol altına alınmış düzenli orduya geçiş ile cephe üzerinde kontrol sağlanmış ve büyük zafere kadar bu cepheye durum istikrarlı bir şekilde devam etmiştir. 4 Eylül 1922'de Yunanlılar işgal ettikleri Buldan ve Güney'den bozgun halinde ayrılmışlardır.